

چکیده

مقدمه: دیابت شیرین را می‌توان به چند نوع طبقه‌بندی کرد؛ اما دو نوع اصلی آن شامل دیابت نوع ۱ و ۲ می‌باشد. دیابت نوع ۱ به طور کلی یک بیماری اتوایمیون است که در مجموع ۱۰٪-۵٪ کل بیماران مبتلا به دیابت، از آن رنج می‌برند. این نوع از دیابت معمولا در بیمارانی ایجاد می‌شود که قدرت ترشح انسولین درون‌زاد در آن‌ها بسیار کم است و یا اصلا وجود ندارد. این افراد برای زنده ماندن به انسولین نیازمندند. علت ابتلا به دیابت نوع ۲ آمیزه‌ای از سبک زندگی و عوامل ژنتیکی است. هدف از این تحقیق بررسی اثر ضد دیابتی عصاره میوه گیاه قره قات بر روی رت های دیابتی می باشد.

مواد و روش ها: حیوانات مورد آزمایش در این تحقیق موش سفید نر نژاد ویستار دیابتی بودند. در این مطالعه تعداد ۲۰ سر موش صحرایی، در گروه های کنترل سالم، کنترل دیابتی، و گروه های دیابتی تیمار شده با عصاره اتانولی ۷۰ درصد میوه قره قات با دوز های ۲۵۰ و ۵۰۰ میلی گرم، به ازای کیلوگرم وزن بدن موش های مورد بررسی، تقسیم شدند. تیمار با عصاره قره قات، به مدت دو و چهار هفته، تزریق روزانه، درون صفاقی بر میزان قند خون انجام گرفت. قند خون ناشتای موش های تحت تیمار با عصاره، بعد از درمان، با خون گیری از دم رت و استفاده از دستگاه گلوکومتر اندازه گیری شد. ترکیب شیمیایی عصاره با استفاده از دستگاه کروماتوگرافی گازی-اسپکتروفتومتری جرمی مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج: ماده شیمیایی ۵- استیل تiazول، بعنوان غالب ترین ماده موثره عصاره گزارش می شود. براساس نتایج بدست آمده از این تحقیق بهترین خاصیت ضد دیابتیک عصاره قره قات، در غلظت ۲۵۰ میلی گرم بر میلی لیتر عصاره، بعد از دو هفته تزریق درون صفاقی عصاره بر روی موش های دیابتیک بود. کاهش در قند خون تمامی موش های دیابتی بعد از تزریق با عصاره در دو غلظت ۲۵۰ و ۵۰۰ میلی گرم بر میلی لیتر قابل مشاهده بود. نتایج نشان می دهد، با افزایش غلظت عصاره قره قات، شیب کاهشی قند بعد از دو هفته کندتر شد. بطور کلی می توان گفت دوز مصرف دارو برای درمان بیماری ها در بازه زمانی مشخص، یک میزان تعیین شده و ثابت می باشد. بدین معنی که با افزایش میزان مصرف دارو طول دوره درمان کوتاه تر، یا صفات و آیتم های تغییر یافته در فرد بیمار سریع تر به میزان بهینه و سالم تغییر نخواهد یافت و شاید این احتمال وجود دارد، شرایط بیمار بدتر از وضعیت بیمار در شروع درمان گردد.

کلمات کلیدی: قره قات، دیابت، گاز کروماتوگرافی جرمی، رت نژاد ویستار